

Przemiany świadectwa Holokaustu w dobie cyfrowej

Głównym celem projektu jest zbadanie nowej strategii prezentowania świadectwa Holokaustu w erze cyfrowej. W czasach, gdy różne środki są projektowane i stosowane w celu rozszerzenia czy też przedłużenia fizycznej obecności ocalałych, moje badania koncentrują się na przejściu od bezpośredniego kontaktu-spotkania z ocalałym opowiadającym o swoim doświadczeniu, do holograficznych przedstawień tych osób –strategii zachowania pamięci o Holokauście, która rozwinęła się w ciągu ostatnich kilku lat.

Projekt zakłada analizę i krytyczny opis studium przypadku – projektu *USC Shoah Foundation Dimensions in Testimony* zapoczątkowanego przez USC Shoah Foundation i USC Institute for Creative Technologies. Jest to inicjatywa mającą na celu rejestrowanie i utrwalanie ocalałych w postaci hologramów 3D, które następnie są udostępniane, bądź to instytucjom jako elementy ekspozycji muzealnych, bądź to szkołom w ramach projektów edukacyjnych z zakresu szerzenia wiedzy i nauczania o Holokauście. Jest to pierwszy tak zaawansowany program pytań i odpowiedzi zastosowany w narracji o Holokauście, który stanowi oryginalną odpowiedź na rozwój technologiczny, który dokonał się w ostatnich dziesięcioleciach, a co ważniejsze umożliwia odbiorcom interaktywny kontakt z osobą, która przeżyła Holokaust, czego wcześniej nie można było osiągnąć za pomocą żadnego nośnika do nagrywania lub przechowywania nagrań. Począwszy od 2012 roku projekt ten jest prezentowany – póki co – w amerykańskich muzeach Holokaustu.

Projekt *USC Shoah Foundation Dimensions in Testimony* stanowi skomplikowany obiekt badawczy, przy opisie którego należy ująć zarówno namysł nad statusem i pozycją ocalałego w dobie cyfrowej, to w jaki sposób odbywa się tu transfer pamięci, ale również rozważyć zagadnienia instytucjonalizacji i technologizacji świadectwa, dokonać namysłu nad miejscem, w którym hologramy są prezentowane, tym jak wpływają one na odbiorców, w jaki sposób hologram przedłuża obecność ocalałego i w reszcie, z jakimi etycznymi wyborami wiąże się wdrażanie takiego projektu.

The Illinois Holocaust Museum & Education Center w Skokie było instytucją inicjującą publiczne pokazywanie hologramów ocalałych, a pierwszym utrwalonym w 2004 roku w ten sposób świadkiem historii był Pinchas Gutter, którego hologram prezentowany jest właśnie w przywołanym muzeum. Dlatego też jednym z najważniejszych etapów realizacji projektu będą badania przeprowadzone w The Illinois Holocaust Museum & Education Center w Skokie, podczas której będę mogła przeprowadzić wywiady z pracownikami instytucji, uzyskać wyczerpujące informacje o projekcie, zebrać wszystkie niezbędne dane, w tym, jak przebiegał proces nagrywania ocalałych i kolejne etapy wdrażania projektu w muzeum, a co najważniejsze, przeprowadzając własne rozmowy-wywiady z hologramami ocalałych będę mogła sprawdzić jak ta technologia działa w praktyce. Przeanalizuję zaprezentowane na wystawie świadectwa opowiedane przez holograficznie utrwalonych ocalałych m.in. Pinchasa Guttera i Fritzie Weiss Fritzshall, między innymi pod kątem tego jak ocalali są utrwaleni, w jaki sposób prowadzą narrację, jak są prezentowani na tle wystawy?, Dodatkowo korzystając ze zgromadzonych w muzeum danych i własnych obserwacji, chcę przeprowadzić badania publiczności sprawdzając jakie reakcje wśród odwiedzających powoduje taka forma prezentacji ocalałych.

Zwrot ku holograficznemu świadectwu pomалу zyskuje uwagę badaczy, jednak do tej pory dostępnych jest jedynie kilka analiz i opracowań, zarówno tych napisanych przez teoretyków, jak i praktyków oraz twórców projektu. Niemniej zaproponowany tu problem badawczy nie znalazł jeszcze odzwierciedlenia w kompleksowych badaniach ani opublikowanej monografii. Zaproponowana przeze mnie kompleksowa analiza będzie zatem stanowić niezbędne uzupełnienie i wzbogacenie już ustalonych danych, a wnioski wzbogacą wiedzę na temat analizowanego projektu, sposobów radzenia sobie z podobnymi zjawiskami oraz ewolucji świadectw w erze cyfrowej.